

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาชุดฝึกอบรมผ่านเว็บเรื่อง การสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการทักษะ สำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิธีการสอนที่ครูใช้ ปัญหาการเรียนการสอน ความคิดเห็นและความต้องการของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในการได้รับการพัฒนาเรื่อง การสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการทักษะ 2) พัฒนาชุดฝึกอบรมผ่านเว็บเรื่อง การสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการทักษะ สำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา และ 3) ศึกษาผลการใช้ชุดฝึกอบรมผ่านเว็บเรื่อง การสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการทักษะสำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา โดยศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในจังหวัดนนทบุรีและพระนครศรีอยุธยา จำนวน 126 คน และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงดำเนินการพัฒนาชุดฝึกอบรมผ่านเว็บต้นแบบพร้อมคู่มือการใช้งานเว็บและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพก่อนนำไปทดลองใช้กับครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา จำนวน 27 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 1) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบบูรณาการทักษะ 2) แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการทักษะ และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรมผ่านเว็บ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการศึกษาวิธีการสอนที่ครูใช้ ปัญหาการเรียนการสอน ความคิดเห็นและความต้องการของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในการได้รับการพัฒนาเรื่อง การสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการทักษะ

1.1.1 ด้านข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ครูผู้สอนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เป็นครูในจังหวัดนนทบุรี เป็นเพศหญิง มีอายุราชการมากกว่า 20 ปี รับผิดชอบสอนรายวิชาบังคับ จัดการเรียนการสอนโดยนำเนื้อหาจากหนังสือแบบเรียน ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่แจกมาพร้อมกับหนังสือแบบเรียน เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เข้ารับการฝึกอบรมในลักษณะเผชิญหน้า และเข้ารับฝึกการอบรมเฉลี่ย 2 ครั้งต่อปี

1.1.2 ด้านวิธีการสอนที่ครูใช้ และปัญหาการจัดการเรียนการสอน พบว่า วิธีการสอนที่ครูส่วนใหญ่ใช้ 3 อันดับแรก คือ การสอนตามแนวคิดของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร วิธีการสอนตามแนว genre-based approach และการสอนตามแนวคิด strategy training ส่วนปัญหาในการจัดการเรียนการสอน 3 อันดับแรกที่พบคือ การมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนที่ยังไม่หลากหลาย กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยังไม่สามารถสร้างความสนใจให้แก่ผู้เรียน และการวัดและประเมินผลที่ยังขาดความหลากหลาย

1.1.3 ด้านความคิดเห็นและความต้องการของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในการได้รับการพัฒนาเรื่อง การสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการทักษะ พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการทักษะเป็นสิ่งที่ครูควรปฏิบัติ ครูควรได้ติดตามแนวคิดใหม่ๆ วิธีใหม่ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ และครูควรได้รับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติที่ถูกต้อง อย่างไรก็ตามมีครูบางส่วนที่ยังไม่แน่ใจว่าตนเองจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการทักษะหรือไม่ และมีครูเป็นส่วนน้อยที่คิดว่าครูส่วนใหญ่ปฏิบัติการสอนแบบบูรณาการทักษะได้ดีอยู่แล้ว

นอกจากนี้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษได้ให้ข้อเสนอแนะของหัวข้อการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการทักษะว่าควรประกอบด้วยประเด็นดังนี้ 1) แนวคิดของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการทักษะ 2) วิธีการสอนแบบบูรณาการทักษะ/ขั้นตอนการสอน 3) เทคนิคในการจัดการเรียนการสอน 4) กิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนแบบบูรณาการทักษะ 5) การวัดและประเมินผล 6) การเขียนแผนการสอน และ 7) สื่อ นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ในส่วนของการจัดฝึกอบรมผ่านเว็บ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษได้ให้ข้อเสนอแนะของการฝึกอบรมดังนี้ 1) ควรเป็นการอบรมที่เปิดกว้างให้ครูได้ศึกษาอย่างอิสระตามความสนใจ และไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลา 2) ควรมีการให้ผู้เข้ารับการอบรมฝึกปฏิบัติและมีการให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่ผู้เรียน 3) ควรมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 4) ควรออกแบบโปรแกรมให้ใช้งานง่าย สะดวก และมีรูปแบบที่น่าสนใจ 4) ควรมีแบบฝึกหัดที่ผู้เข้ารับการอบรมสามารถตรวจสอบคำตอบได้ด้วยตนเอง 4) ควรมีช่องทางการติดต่อกับวิทยากร 5) ควรมีเนื้อหาที่ให้ความรู้แก่ผู้เข้ารับการอบรมอย่างพอเพียง

1.2 การพัฒนาชุดฝึกอบรมผ่านเว็บเรื่อง การสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการทักษะสำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา

1.2.1 ต้นแบบชุดฝึกอบรมผ่านเว็บ เรื่อง การสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการทักษะสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา มีองค์ประกอบต่อไปนี้คือ 1) วัตถุประสงค์ 2) เนื้อหาสาระ การฝึกอบรม ชุดฝึกอบรมผ่านเว็บประกอบด้วยเนื้อหา 5 โมดูล 3) กิจกรรมการฝึกอบรม 4) สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม และ 5) การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม

1.2.2 คู่มือการใช้งานเว็บฝึกอบรม ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ 1) วิธีการเข้าและการออก จากเว็บฝึกอบรม 2) องค์ประกอบต่างๆของหน้าเว็บฝึกอบรมและการใช้งาน 3) ขั้นตอนการฝึกอบรม 4) การส่งงานในระบบออนไลน์ 5) การทำแบบทดสอบ 6) การประเมินความพึงพอใจ และ 7) ช่องทางการติดต่อผู้ดูแลระบบ

1.2.2 ผลการประเมินคุณภาพชุดฝึกอบรมผ่านเว็บเรื่อง การสอนภาษาอังกฤษ แบบบูรณาการทักษะ สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ผลการประเมินคุณภาพต้นแบบชุดฝึกอบรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ในภาพรวมผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพของชุดฝึกอบรมว่าอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ส่วนใหญ่มีคุณภาพการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ยกเว้นด้านการออกแบบหน้าจอและการใช้มัลติมีเดียที่อยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะให้ปรับปรุงดังนี้ 1) ชุดฝึกอบรมผ่านเว็บ ประเด็นที่เสนอแนะให้แก้ไข ได้แก่ การสะกดคำ การปรับภาษาที่ปรากฏในภาพสไลด์การบรรยาย การปรับการเขียนอธิบายเนื้อหาในบางส่วนให้ชัดเจนขึ้น การปรับการให้หมายเลขหัวข้อในเนื้อหาให้เป็นระบบเดียวกัน การเพิ่ม icon การส่งงานออนไลน์ให้ชัดเจน การปรับความยาวของเนื้อหาในหน้าเว็บให้สั้นลง 2) คู่มือการใช้งานเว็บฝึกอบรม ประเด็นที่เสนอแนะให้แก้ไข ได้แก่ การปรับขนาดของภาพที่ใช้ประกอบการอธิบายให้มีขนาดใหญ่ขึ้น และเพิ่มรายละเอียดของขั้นตอนการส่งงานออนไลน์ให้ชัดเจน

1.3 ผลการใช้ชุดฝึกอบรมผ่านเว็บเรื่อง การสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการทักษะ สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

1.3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบบูรณาการทักษะ

พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบบูรณาการทักษะหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.2 ความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการทักษะ

พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการทักษะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน มีเพียง 3 ประเด็นเท่านั้นที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การวัดและประเมินผลที่กำหนดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และกำหนดการวัดและประเมินผลไว้อย่างหลากหลาย

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดในเชิงคุณภาพพบ ประเด็นเพิ่มเติมต่อไปนี้เป็นคือ 1) ในการสอนทักษะการเขียนที่มีการนำตัวอย่างงานเขียนมาให้ผู้เรียนศึกษา ควรมีการตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของภาษา และปรับก่อนนำมาใช้ในการสอน

2) การอธิบายโครงสร้างประโยคควรมีตัวอย่างประโยคประกอบการอธิบายไม่เช่นนั้นผู้เรียนจะไม่เห็นตัวอย่างของภาษาที่ใช้จริง 3) การอธิบายกิจกรรมต่างๆในขั้นตอนการสอนควรเขียนให้ละเอียด เช่น หากระบุว่าให้นักเรียนเขียนก็ควรเขียนให้ชัดเจนว่าให้นักเรียนเขียนอะไร 4) ควรมีการระบุการวัดและประเมินผลไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ และในกรณีที่มีการระบุว่าใช้เกณฑ์ในการให้คะแนนก็ควรอธิบายเกณฑ์นั้นไว้ในภาคผนวกของแผนการสอนด้วย 5) ควรแนบใบงานทุกชิ้นไว้ในภาคผนวกของแผนการจัดการเรียนรู้ 6) บางวิธีสอนไม่ได้กำหนดให้ผู้สอนต้องสอนคำศัพท์ โครงสร้างทางภาษา แต่หากครูผู้สอนเห็นว่ามีควมจำเป็นก็สามารถสอนได้ 7) การสอนคำศัพท์ที่เป็น past tense ควรสอนจากรูป present tense เพื่อเป็นการกระตุ้นความรู้เดิมและให้ผู้เรียนได้จดจำคำกริยาที่เปลี่ยนไปเป็นชุด 8) ควรระบุชื่อของสื่อที่ใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน เช่น วิทยุ ทีวี เรื่องใด หรือเกี่ยวกับอะไร ใบงาน หรือใบความรู้เกี่ยวกับเรื่องใด 9) คำสั่งที่ใช้ในใบงานควรมีความชัดเจน สอดคล้องกับกิจกรรมที่มอบหมายให้ปฏิบัติ 10) หากบทเรียนใดมีประเด็นทางวัฒนธรรม ผู้สอนควรระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ด้วย 11) ขั้นตอนการสอนที่นำมาใช้บางวิธีไม่เหมาะสมกับทักษะทางภาษาที่สอน เช่น การสอนทักษะการฟังไม่ควรใช้เป็น ขั้นนำเสนอเนื้อหา (Presentation) ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practice) และขั้นนำภาษาไปใช้ (Production) แต่ควรเป็นขั้นก่อนการฟัง (Before listening) ขั้นปฏิบัติการฟัง (While listening) และขั้นหลังการฟัง (Post listening)

1.3.3 ความพึงพอใจของครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่มีต่อการฝึกอบรมผ่านเว็บ พบว่า ในภาพรวมผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมผ่านเว็บในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นสามารถนำมาอภิปรายผลใน 3 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาวิธีการสอนที่ครูใช้ ปัญหาการเรียนการสอน ความคิดเห็นและความต้องการของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในการได้รับการพัฒนาเรื่อง การสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการทักษะ

จากผลการศึกษาวิธีการสอนที่ครูใช้พบว่า วิธีการสอนที่ครูส่วนใหญ่ใช้ 3 อันดับแรก คือ การสอนตามแนวคิดของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร วิธีการสอนตามแนว genre-based approach และการสอนตามแนวคิดของ strategy training ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับสภาพจริงในการจัดการเรียนการสอนของครูภาษาอังกฤษโดยทั่วไป เนื่องจากการสอนตามแนวคิดของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นวิธีการสอนที่ได้รับความนิยมในประเทศไทยมาเป็นระยะเวลายาวนานนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 เป็นต้นมา (ศักดิ์สิทธิ์ แสงบุญ, 2558) และเป็นแนวคิดที่เป็นจุดเน้นในนโยบายปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้จัดการเรียนการสอน

ภาษาตามธรรมชาติของการเรียนรู้โดยเน้นการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) ส่วนวิธีการสอนอื่นๆ นั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นวิธีการทางเลือกที่เกิดจากข้อค้นพบทางการวิจัย หรือจากแนวคิดของนักวิชาการต่างๆ ซึ่งครูผู้สอนภาษาอังกฤษอาจได้รับความรู้มาจากการศึกษาด้วยตนเอง หรือการฝึกอบรม ดังจะเห็นได้จากข้อมูลพื้นฐานที่ครูส่วนใหญ่เข้ารับฝึกอบรมเฉลี่ย 2 ครั้งต่อปี

ส่วนปัญหาในการจัดการเรียนการสอน 3 อันดับแรกที่พบคือ การมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนที่ยังไม่หลากหลาย กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยังไม่สามารถสร้างความสนใจให้แก่ผู้เรียน และการวัดและประเมินผลที่ยังขาดความหลากหลาย ปัญหาของครูที่พบดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลลิตา ภูทอง (2553) ที่พบว่า ครูภาษาอังกฤษมีปัญหาและความต้องการในการอบรมความรู้ด้านวิธีสอน เทคนิคการจัดการเรียนรู้ และการวัดผลการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูคิดว่าตนเองยังไม่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน ยังพบปัญหาในเรื่องผู้เรียนที่ไม่สนใจเรียน ไม่กล้าพูดภาษาอังกฤษ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และนอกจากนี้หากพิจารณาในแง่ของการจัดการเรียนการสอน ประเด็นเหล่านี้ถือเป็นความรู้สำคัญที่แม้ว่าครูจะมีความรู้อยู่แล้วแต่ก็อาจคิดว่าความรู้ที่มีนั้นยังไม่เพียงพอ ไม่หลากหลายจึงต้องการที่จะพัฒนาตนเองต่อไป

ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนแบบบูรณาการทักษะ ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการทักษะเป็นสิ่งที่ครูควรปฏิบัติ ครูควรได้ติดตามแนวคิด และควรได้รับความรู้ในเรื่องเหล่านี้ ข้อค้นพบเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าครูตระหนักในความสำคัญของการสอนแบบบูรณาการทักษะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีความคุ้นเคยกับการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารซึ่งเป็นวิธีการสอนหนึ่งที่สอดคล้องกับแนวคิดของการสอนภาษาแบบบูรณาการทักษะที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะทางภาษาในลักษณะของการบูรณาการ เช่น การบูรณาการทักษะการฟังกับการพูด เป็นต้น (อารีรักษ์ มีแจ่ม, 2558) ส่วนประเด็นที่มีครูจำนวนน้อยเห็นว่าครูส่วนใหญ่สอนแบบบูรณาการทักษะได้ดีอยู่แล้ว และครูยังไม่แน่ใจว่าตนเองจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการทักษะหรือไม่นั้นสอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานของครูที่จัดการเรียนการสอนโดยนำเนื้อหาจากหนังสือแบบเรียนและใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่แจกมาพร้อมกับหนังสือแบบเรียน ดังนั้นครูจึงอาจไม่ได้ตรวจสอบกิจกรรมการเรียนรู้ว่ามีการบูรณาการทักษะหรือไม่ จึงไม่แน่ใจการปฏิบัติของตนเอง นอกจากนี้ยังเป็นที่ยอมรับกันว่าวิธีการสอนของครูภาษาอังกฤษยังเป็นปัญหา ดังที่กรมวิชาการ (2541 อ้างถึงใน สาลี ศิลปธรรม 2550) และ ลลิตา ภูทอง (2553) ได้กล่าวสรุปปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังตลอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ในส่วนที่มาจากครูคือ ครูส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากกิจกรรมการเรียนการสอนที่มักให้นักเรียนเปิดหาความหมายจากพจนานุกรม ครูอธิบายหลักโครงสร้างไวยากรณ์และยกตัวอย่างประโยค แล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด

2.2 ผลการประเมินคุณภาพชุดฝึกอบรมผ่านเว็บเรื่อง การสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการทักษะ สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

การประเมินคุณภาพชุดฝึกอบรมผ่านเว็บเรื่อง การสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการทักษะ สำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ที่พบว่า ในภาพรวมผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพของชุดฝึกอบรมว่าอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ส่วนใหญ่มีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ยกเว้นด้านการออกแบบหน้าจอและการใช้มัลติมีเดียที่อยู่ในระดับมาก และมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงเล็กน้อย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของนักวิชาการหลายท่านที่ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมออนไลน์สำหรับครูผู้สอน อาทิ ศิตา เขียมขันติถาวร (2554, 2556, 2558) Woottipong (2016) เป็นต้น การที่ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพของชุดฝึกอบรมผ่านเว็บในระดับมากและมากที่สุดนั้น อาจเนื่องมาจากเหตุผล 2 ประการคือ

1) การพัฒนาชุดฝึกอบรมผ่านเว็บนี้มีขั้นตอนที่ชัดเจน โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์มาจากแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนาชุดฝึกอบรมผ่านเว็บของทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2558) Driscoll (2002) และ Ghirardini (2011) โดยเริ่มจากการศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนภาษาอังกฤษเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการกำหนดกรอบเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม จากนั้นจึงออกแบบกิจกรรม สื่อ และการวัดและประเมินผล ต่อมาจึงดำเนินการผลิตเนื้อหา และสื่อตามที่ได้ออกแบบไว้ เมื่อผลิตเสร็จจึงนำเนื้อหาและสื่อเข้าสู่ระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ ซึ่งได้คำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆของการเรียนผ่านเว็บตามแนวคิดของนักวิชาการด้านเทคโนโลยี อาทิ ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2558) Khan (2009) เป็นต้น ทำให้ได้ชุดฝึกอบรมผ่านเว็บต้นแบบ

2) การพัฒนาชุดฝึกอบรมผ่านเว็บเป็นการทำงานร่วมกันของผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละศาสตร์ การผลิตชุดฝึกอบรมผ่านเว็บในงานวิจัยชิ้นนี้เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างนักวิชาการ (ผู้วิจัย) ที่มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และนักเทคโนโลยีอีก 3 ท่านที่มีความเชี่ยวชาญแตกต่างกัน ได้แก่ นักเทคโนโลยีด้านการออกแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ นักเทคโนโลยีด้านการจัดทำสื่อวีดิทัศน์ และการจัดทำคู่มือการใช้งานเว็บฝึกอบรม และนักเทคโนโลยีที่ดูแลระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ นอกจากนี้ในขั้นตอนย่อยของกระบวนการผลิตเนื้อหาและสื่อ เช่น เนื้อหาบทเรียน เครื่องมือต่างๆที่ใช้ในการวัดและประเมินผลมีการนำไปหาคุณภาพโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความสอดคล้อง เหมาะสมและแก้ไขก่อนที่จะนำเข้าสู่ระบบ และหลังจากการผลิตเว็บต้นแบบและคู่มือเสร็จสิ้นก็มีการตรวจสอบคุณภาพของเว็บโดยนักวิชาการ (ผู้วิจัย) และนักเทคโนโลยี ทั้งนี้โดยคำนึงถึงเกณฑ์การประเมินคุณภาพโดยทั่วไปของเว็บที่ใช้ในการเรียนการสอนตามแนวคิดของ อักษรา แสงอร่าม (2543) ดังนี้คือ 1. ด้านการออกแบบ ประกอบด้วย

- 1) ตัวอักษร
- 2) ภาพ
- 3) ภาพเคลื่อนไหว
- 4) ภาพวีดิทัศน์
- 5) เสียง
- 6) สี
- 7) รายการ
- 8) สัญลักษณ์และปุ่ม

9) โปรแกรมสืบค้นผ่านเว็บ 10) การเชื่อมโยง และ 11) โฮมเพจบทเรียน และ 2. **ด้านการสอน** ประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ของบทเรียน 2) การนำเสนอเนื้อหา 3) กิจกรรมการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนรู้โดยอาศัยการสื่อสารในเวลาเดียวกัน หรือ synchronous 5) กิจกรรมการเรียนรู้โดยอาศัยการสื่อสารต่างเวลากัน หรือ asynchronous 6) บทบาทของผู้สอน 7) บทบาทของผู้เรียน 8) การให้ผลย้อนกลับ และ 9) การทดสอบ ซึ่งมีการปรับแก้ไขหลายครั้งก่อนที่จะนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินคุณภาพ

ด้วยกระบวนการพัฒนาดังที่อธิบายมาข้างต้นจึงทำให้ใช้เวลาในการพัฒนาเว็บไซต์ฝึกอบรมนี้นาน 5 เดือน และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพของเว็บและคู่มือการใช้เว็บแต่ละด้านในระดับมากและมากที่สุด อย่างไรก็ตามสำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมผู้วิจัยก็ได้นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ชุดฝึกอบรมผ่านเว็บมีคุณภาพดีขึ้นก่อนนำไปใช้จริงต่อไป

3. ผลการใช้ชุดฝึกอบรมผ่านเว็บ เรื่อง การสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการทักษะ สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

ผลการใช้ชุดฝึกอบรมผ่านเว็บ เรื่อง การสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการทักษะ สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา พบว่า

3.1 ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบบูรณาการทักษะหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของนักวิจัยท่านอื่นๆที่ได้พัฒนาชุดฝึกอบรมผ่านเว็บสำหรับฝึกอบรมครู อาทิ งานวิจัยจำนวน 3 เรื่องของศิตา เขี่ยมขันติถาวร (2554, 2556, 2558) งานวิจัยของ Woottipong (2016) เป็นต้น การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากคุณภาพของชุดฝึกอบรมผ่านเว็บ โดยจะเห็นได้ว่าชุดฝึกอบรมเหล่านี้ได้พัฒนาขึ้นตามขั้นตอนของการพัฒนาชุดฝึกอบรมผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่นักวิชาการต่างๆได้นำเสนอแนวคิดไว้ กระบวนการพัฒนาเป็นการทำงานร่วมกันของนักวิชาการที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยี ก่อนนำไปใช้ก็ได้รับการตรวจสอบ ประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จึงเป็นสิ่งประกันได้เป็นอย่างดีถึงคุณภาพของชุดฝึกอบรม

3.2 ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการทักษะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน มีเพียง 3 ประเด็นเท่านั้นที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การวัดและประเมินผลที่กำหนดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และกำหนดการวัดและประเมินผลไว้อย่างหลากหลาย อย่างไรก็ตามผลการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ในเชิงคุณภาพพบประเด็นเพิ่มเติม

อาทิ ความถูกต้องทางภาษาของสื่อที่นำมาใช้สอน การอธิบายกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยังขาดความชัดเจน ขาดรายละเอียดของสื่อที่ใช้ในการสอน การเลือกใช้วิธีการสอนที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

การที่ครูมีความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการทักษะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการฝึกอบรมมีการให้ความรู้ภาคทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิด วิธีการ ขั้นตอน กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างละเอียด และมีตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบอย่างชัดเจน ดังนั้นเมื่อต้องลงมือปฏิบัติเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จริง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจึงสามารถปฏิบัติได้ อย่างไรก็ตามสำหรับประเด็นที่พบว่า การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การวัดและประเมินผลที่กำหนดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และกำหนดการวัดและประเมินผลไว้อย่างหลากหลาย ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง รวมถึงการวิเคราะห์คุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้พบประเด็นที่ครูควรพัฒนาอีกหลายประเด็นนั้น อาจเนื่องมาจากการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เป็นงานที่ละเอียด ดังที่ สุวิทย์ มูลคำและคณะ (2549) ได้อธิบายว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องมีรายละเอียดชัดเจนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน บทบาทของนักเรียน บทบาทของครู การใช้สื่อ การวัดผล จนทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพพฤติกรรมจริงๆ ในห้องเรียนได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ปัจจุบันครูจำนวนมากไม่ได้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองเนื่องจากใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สำนักพิมพ์ต่างๆ จัดมาพร้อมกับหนังสือแบบเรียน เมื่อต้องมาเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองจึงมีปัญหาในหลายๆ ส่วน ซึ่งสอดคล้องกับที่ เอนก ศิลปะนิลมาตย์ (2539 อ้างถึงใน ญัตติกฎญจน์ ไชยภักดี 2554) ได้กล่าวถึงประเด็นนี้จากประสบการณ์การตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ของครูประจำการและนักศึกษาครุว่า การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้อยังมีข้อบกพร่องหลักอยู่ 3 ประการคือ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละองค์ประกอบไม่เป็น ไม่สอดคล้องกัน และไม่คงเส้นคงวาในการเขียน และจากประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยในการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ให้นิสิต นักศึกษาในระดับต่างๆ ก็พบประเด็นปัญหา เช่น การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ไม่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่ครูมักเขียนไม่ครบเนื่องจากไม่ทราบว่าทักษะกระบวนการในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษคืออะไร และบ่อยครั้งที่พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ระบุไว้ในแผนไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นต้น

3.3 ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมผ่านเว็บในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก การที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมในระดับมากนั้น ประเด็นหลักน่าจะมาจากคุณภาพของชุดฝึกอบรมผ่านเว็บทั้งในด้านของเนื้อหา และระบบของการฝึกอบรมผ่านเว็บ ซึ่งได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน มีเนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการของครู กิจกรรมการฝึกอบรมมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถตรวจสอบความรู้

ความเข้าใจได้ด้วยตัวเอง และได้รับการชี้แนะจากวิทยากร มีช่องทางในการติดต่อกับวิทยากรและสมาชิกผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีการใช้สื่อที่หลากหลาย ให้อิสระผู้เข้ารับการฝึกอบรมในการเลือกเวลาสถานที่ในการศึกษาของตนเองได้ ชุดฝึกอบรมได้รับการตรวจสอบรับรองคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อศึกษาชุดฝึกอบรมแล้วผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้สึกที่ตนเองได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์ หรือได้รับความรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตนเองตั้งไว้จึงเกิดความพึงพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับที่ สง่า ภูณรงค์ (2540 อ้างถึงในเกวลี ผังดี และพิมพ์รดา ครองยุติ, 2556) ได้อธิบายว่าบุคคลจะเกิดความพึงพอใจ ซึ่งเป็นความรู้สึกหรือทัศนคติในทางที่ดีที่เกิดขึ้นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้นั้นเป็นผลมากจากการที่บุคคลผู้นั้น ได้รับความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย หรือเป็นความรู้สึกขั้นสุดท้ายที่ได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์นั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการนำชุดฝึกอบรมผ่านเว็บไปใช้พบว่า มีครูผู้เข้ารับการอบรมจำนวนหนึ่งถูกตัดสิทธิ์เนื่องจากไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดของการฝึกอบรม ทั้งนี้การฝึกอบรมที่จัดขึ้นเป็นการบริการวิชาการทางสังคมที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย ขึ้นอยู่กับความสมัครใจ และความสนใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นสำคัญ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมบางท่านมีภาระงานที่โรงเรียนมาก ไม่มีเวลาปฏิบัติกิจกรรมในชุดฝึกอบรมจึงได้ยุติการเข้าร่วมฝึกอบรม ดังนั้นหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึกอบรมนี้ไปใช้ ควรกำหนดให้ครูสามารถนำการเข้าร่วมฝึกอบรมนี้ไปเป็นส่วนหนึ่งของชั่วโมงการพัฒนาตนเองซึ่งจัดเป็นภาระงานส่วนหนึ่งของครู หรือมีข้อกำหนดให้ครูเข้าร่วมการฝึกอบรม และมีการติดตามผลการฝึกอบรมก็จะทำให้ครูเข้าร่วมการฝึกอบรมและปฏิบัติกิจกรรมต่างๆครบตามที่กำหนดไว้ในชุดฝึกอบรม

1.2 แม้ว่าชุดฝึกอบรมผ่านเว็บนี้จะออกแบบโดยเน้นความสะดวกในการเข้าใช้งาน และมีคู่มือการใช้งานที่ให้ข้อมูลอย่างละเอียด แต่หากเป็นไปได้ก่อนการใช้ชุดฝึกอบรมควรจัดให้มีการปฐมนิเทศแบบเผชิญหน้าเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการฝึกอบรมผ่านเว็บ เนื่องจากพบว่าผู้เข้ารับการอบรมบางท่านไม่คุ้นเคย หรือไม่ถนัดในการใช้คอมพิวเตอร์จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ และทดลองใช้ระบบด้วยตนเองก่อนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเมื่อกลับไปศึกษาด้วยตนเอง

1.3 การนำชุดฝึกอบรมดังกล่าวไปใช้ สามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรมพัฒนาครูได้ทั้งระยะสั้นและระยะยาว เนื่องจากเนื้อหาของชุดฝึกอบรมครอบคลุมการจัดการเรียนการสอนทั้ง 4 ทักษะจึงอาจอบรมระยะยาวได้พร้อมกันทั้ง 4 ทักษะ หรือแยกเป็นรายทักษะได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูภาษาอังกฤษควรรักษาและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผ่านเว็บในประเด็นต่างๆ เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันหลักสูตรฝึกอบรมในลักษณะนี้สำหรับครูภาษาอังกฤษยังมีน้อย และควรเป็นหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติโดยมีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง

2.2 การฝึกอบรมผ่านเว็บควรมีการบูรณาการกับแนวคิดของการสร้างชุมชนแห่งวิชาชีพ (Professional Learning Community – PLC) เพื่อให้ครูเกิดความร่วมมือในการพัฒนางานของตนเอง ซึ่งเป็นอีกช่องทางหนึ่งจะทำให้ครูสามารถได้องค์ความรู้ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้ที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน

